

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

॥ చత్వారింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చత్వారింశః సర్గః ॥

శ్రీరామస్యాజ్ఞయా సుగ్రీవేణ సీతాన్వేషణాయ పూర్వదిశాయాం వానరాణాం
ప్రేషణం తత్రత్యానాం స్థానానాం వర్ణనం చ

అథ రాజా సమృద్ధార్థః సుగ్రీవః ప్లవగేశ్వరః |
ఉవాచ నరశార్దూలం రామం పరబలార్దనం || 4.40.1 ||

ఆగతా వినివిష్టాశ్చ బలినః కామరూపిణః |
వానరేంద్రా మహేంద్రాభా యే మద్విషయవాసినః || 4.40.2 ||

త ఇమే బహువిక్రాంతైర్బలిభిర్భీమవిక్రమైః |
ఆగతా వానరా ఘోరా దైత్యదానవసన్నిభాః || 4.40.3 ||

ఖ్యాతకర్మాపదానాశ్చ బలవంతో జితక్లమాః |
పరాక్రమేషు విఖ్యాతా వ్యవసాయేషు చోత్తమాః || 4.40.4 ||

పృథివ్యంబుచరా రామ నానానగనివాసినః |
కోట్యోఘాశ్చ ఇమే ప్రాప్తా వానరాస్తవ కింకరాః || 4.40.5 ||

నిదేశవర్తినః సర్వే సర్వే గురుహితే స్థితాః |
అభిప్రేతమనుష్ఠాతుం తవ శక్యంత్యరిందమ || 4.40.6 ||

త ఇమే బహుసాహస్రైరనీకైర్భీమవిక్రమైః |
ఆగతా వానరా ఘోరా దైత్యదానవసన్నిభాః || 4.40.7 ||

యన్మన్యసే నరవ్యాఘ్ర ప్రాప్తకాలం తదుచ్యతాం |
త్వత్సైన్యం త్వద్వశే యుక్తమాజ్ఞాపయితుమర్హసి || 4.40.8 ||

కామమేషామిదం కార్యం విదితం మమ తత్త్వతః |
తథాపి తు యథాయుక్తమాజ్ఞాపయితుమర్హసి || 4.40.9 ||

తథా బ్రువాణం సుగ్రీవం రామో దశరథాత్మజః |
బాహుభ్యాం సంపరిష్వజ్య ఇదం వచనమబ్రవీత్ || 4.40.10 ||

జ్ఞాయతాం సౌమ్య వైదేహీ యది జీవతి వా న వా |
స చ దేశో మహాప్రాజ్ఞ యస్మిన్ వసతి రావణః || 4.40.11 ||

అధిగమ్య తు వైదేహీం నిలయం రావణస్య చ |
ప్రాప్తకాలం విధాస్యామి తస్మిన్ కాలే సహ త్వయా || 4.40.12 ||

నాహమస్మిన్ ప్రభుః కార్యే వానరేంద్ర న లక్ష్మణః |
త్వమస్య హేతుః కార్యస్య ప్రభుశ్చ ప్లవగేశ్వర || 4.40.13 ||

త్వమేవాజ్ఞాపయ విభో మమ కార్యవినిశ్చయం |
త్వం హి జానాసి మే కార్యం మమ వీర న సంశయః || 4.40.14 ||

సుహృద్ద్వితీయో విక్రాంతః ప్రాజ్ఞః కాలవిశేషవిత్ |
భవానస్మద్ధితే యుక్తః సుహృదాఘ్తోఽర్థవిత్తమః || 4.40.15 ||

ఏవముక్తస్తు సుగ్రీవో వినతం నామ యూథపం |
అబ్రవీద్ రామసాన్నిధ్యే లక్ష్మణస్య చ ధీమతః || 4.40.16 ||

శైలాభం మేఘనిర్ఘోషమూర్జితం ప్లవగేశ్వరం |
సోమసూర్యనిభైః సార్థం వానరైర్వానరోత్తమ || 4.40.17 ||

దేశకాలనయైర్ముక్తో విజ్ఞః కార్యవినిశ్చయే |
వృతః శతసహస్రేణ వానరాణాం తరస్వినాం || 4.40.18 ||

అధిగచ్ఛ దిశం పూర్వాం సశైలవనకాననాం |
తత్ర సీతాం చ వైదేహీం నిలయం రావణస్య చ || 4.40.19 ||

మార్గధ్వం గిరిదుర్గేషు వనేషు చ నదీషు చ |
నదీం భాగీరథీం రమ్యాం సరయాం కౌశికీం తథా || 4.40.20 ||

కాలిందీం యమునాం రమ్యాం యామునం చ మహాగిరిం |
సరస్వతీం చ సింధుం చ శోణం మణినిభోదకం || 4.40.21 ||

మహీం కాలమహీం చాపి శైలకాననశోభితాం |
బ్రహ్మమాలాన్ విదేహాంశ్చ మాలవాన్ కాశికోసలాన్ || 4.40.22 ||

మాగధాంశ్చ మహాగ్రామాన్ పుండ్రాంస్త్యంగాంస్తథైవ చ |
భూమిం చ కోశకారాణాం భూమిం చ రజతాకరాం || 4.40.23 ||

సర్వం చ తద్ విచేతవ్యం మార్గయద్భిస్తతస్తతః |
రామస్య దయితాం భార్యాం సీతాం దశరథస్నుషాం || 4.40.24 ||

సముద్రమవగాధాంశ్చ పర్వతాన్ పత్తనాని చ |
మందరస్య చ యే కోటిం సంశ్రితాః కేచిదాలయాః || 4.40.25 ||

కర్ణప్రావరణాశ్చైవ తథా చాప్యోష్ఠకర్ణకాః |
ఘోరలోహముఖాశ్చైవ జవనాశ్చైకపాదకాః || 4.40.26 ||

అక్షయా బలవంతశ్చ తథైవ పురుషాదకాః |
కిరాతాస్తీక్షచూడాశ్చ హేమాభాః ప్రియదర్శనాః || 4.40.27 ||

ఆమమీనాశనాశ్చాపి కిరాతా ద్వీపవాసినః |
అంతర్జలచరా ఘోరా నరవ్యాఘ్రా ఇతి స్మృతాః || 4.40.28 ||

ఏతేషామాశ్రయాః సర్వే విచేయాః కాననౌకసః |
గిరిభిర్యే చ గమ్యంతే ప్లవనేన ప్లవేన చ || 4.40.29 ||

యత్నవంతో యవద్వీపం సప్తరాజోపశోభితం |
సువర్ణరూప్యకద్వీపం సువర్ణాకరమండితం || 4.40.30 ||

యవద్వీపమతిక్రమ్య శిశిరో నామ పర్వతః |
దివం స్పృశతి శృంగేణ దేవదానవసేవితః || 4.40.31 ||

ఏతేషాం గిరిదుర్గేషు ప్రపాతేషు వనేషు చ |
మార్గధ్వం సహితాః సర్వే రామపత్నీం యశస్వినీం || 4.40.32 ||

తతో రక్తజలం ప్రాప్య శోణాఖ్యం శీఘ్రవాహినం |
గత్వా పారం సముద్రస్య సిద్ధచారణసేవితం || 4.40.33 ||

తస్య తీర్థేషు రమ్యేషు విచిత్రేషు వనేషు చ |
రావణః సహ వైదేహ్యా మార్గితవ్యస్తతస్తతః || 4.40.34 ||

పర్వతప్రభవా నద్యః సుభీమబహునిమ్కుటాః |
మార్గితవ్యా దరీమంతః పర్వతాశ్చ వనాని చ || 4.40.35 ||

తతః సముద్రద్వీపాంశ్చ సుభీమాన్ ద్రష్టుమర్హథ |
ఊర్మీమంతం మహారౌద్రం క్రోశంతమనిలోద్ధతం || 4.40.36 ||

తత్రాసురా మహాకాయాశ్చాయాం గృహ్లాంతి నిత్యశః |
బ్రహ్మణా సమనుజ్ఞాతా దీర్ఘకాలం బుభుక్షితాః || 4.40.37 ||

తం కాలమేఘప్రతిమం మహోరగనిషేవితం |
అభిగమ్య మహానాదం తీర్థేనైవ మహోదధిం || 4.40.38 ||

తతో రక్తజలం భీమం లోహితం నామ సాగరం |
గత్వా ప్రేక్ష్యథ తాం చైవ బృహతీం కూటశాల్మలీం || 4.40.39 ||

గృహం చ వైనతేయస్య నానారత్నవిభూషితం |
తత్ర కైలాససంకాశం విహితం విశ్వకర్మణా || 4.40.40 ||

తత్ర శైలనిభా భీమా మందేహా నామ రాక్షసాః |
శైలశృంగేషు లంబంతే నానారూపా భయావహాః || 4.40.41 ||

తే పతంతి జలే నిత్యం సూర్యస్యోదయనం ప్రతి |
అభితప్తాః స్మ సూర్యేణ లంబంతే స్మ పునః పునః || 4.40.42 ||

నిహతా బ్రహ్మతేజోభిరహన్యహాని రాక్షసాః |
తతః పాండురమేఘాభం క్షీరోదం నామ సాగరం || 4.40.43 ||

గత్వా ద్రక్ష్యథ దుర్ధర్షా ముక్తాహారమివోర్మిభిః |
తస్య మధ్యే మహాఞ్శ్శతో ఋషభో నామ పర్వతః || 4.40.44 ||

దివ్యగంధైః కుసుమితైరాచితైశ్చ నగైర్వృతః |
సరశ్చ రాజతైః పద్మైర్జ్వలితైర్హేమకేసరైః || 4.40.45 ||

నామ్నా సుదర్శనం నామ రాజహంసైః సమాకులం |
విబుధాశ్చారణా యక్షాః కిన్నరాశ్చాప్సరోగణాః || 4.40.46 ||

హృష్టాః సమధిగచ్ఛంతి నలినీం తాం రిరంసవః |
క్షీరోదం సమతిక్రమ్య తదా ద్రక్ష్యథ వానరాః || 4.40.47 ||

జలోదం సాగరం శీఘ్రం సర్వభూతభయావహం |
తత్ర తతోపజం తేజః కృతం హయముఖం మహాత్ || 4.40.48 ||

అస్యాపలస్తన్మహావేగమోదనం సచరాచరం |
తత్ర విక్రోశతాం నాదో భూతానాం సాగరౌకసాం |
శ్రూయతే చాసమర్థానాం దృష్ట్వాభూద్ వడవాముఖం || 4.40.49 ||

స్వాదూదస్యోత్తరే తీరే యోజనాని త్రయోదశ |
జాతరూపశిలో నామ సుమహాన్ కనకప్రభః || 4.40.50 ||

తత్ర చంద్రప్రతీకాశం పన్నగం ధరణీధరం |
పద్మపత్రవిశాలాక్షం తతో ద్రక్ష్యథ వానరాః || 4.40.51 ||

ఆసీనం పర్వతస్యగ్రే సర్వదేవనమస్కృతం |
సహస్రశిరసం దేవమనంతం నీలవాససం || 4.40.52 ||

త్రిశిరాః కాంచనః కేతుస్తాలస్తస్య మహాత్మనః |
స్థాపితః పర్వతస్యగ్రే విరాజతి సవేదికః || 4.40.53 ||

పూర్వస్యాం దిశి నిర్మాణం కృతం తత్ త్రిదశేశ్వరైః |
తతః పరం హేమమయః శ్రీమానుదయపర్వతః || 4.40.54 ||

తస్య కోటిర్ద్దివం స్పృష్ట్వా శతయోజనమాయతా |
జాతరూపమయీ దివ్యా విరాజతి సవేదికా || 4.40.55 ||

సాలైస్తాలైస్తమాలైశ్చ కర్ణికారైశ్చ పుష్పితైః |
జాతరూపమయైర్ద్దివ్యైః శోభతే సూర్యసన్నిభైః || 4.40.56 ||

తత్ర యోజనవిస్తారముచ్ఛ్రితం దశయోజనం |
శృంగం సౌమనసం నామ జాతరూపమయం ధ్రువం || 4.40.57 ||

తత్ర పూర్వం పదం కృత్వా పురా విష్ణుస్త్రివిక్రమే |
ద్వితీయం శిఖరే మేరోశ్చకార పురుషోత్తమః || 4.40.58 ||

ఉత్తరేణ పరిక్రమ్య జంబూద్వీపం దివాకరః |
దృశ్యో భవతి భూయిష్ఠం శిఖరం తన్మహోచ్ఛయం || 4.40.59 ||

తత్ర వైఖానసా నామ వాలఖిల్యా మహర్షయః |
ప్రకాశమానా దృశ్యంతే సూర్యవర్ణాస్తపస్వినః || 4.40.60 ||

అయం సుదర్శనో ద్వీపః పురో యస్య ప్రకాశతే |
తస్మిన్స్తేజశ్చ చక్షుశ్చ సర్వప్రాణభృతామపి || 4.40.61 ||

శైలస్య తస్య పృష్ఠేషు కందరేషు వనేషు చ |
రావణః సహ వైదేహ్య మార్గితవ్యస్తతస్తతః || 4.40.62 ||

కాంచనస్య చ శైలస్య సూర్యస్య చ మహాత్మనః |
ఆవిష్టా తేజసా సంధ్యా పూర్వా రక్తా ప్రకాశతే || 4.40.63 ||

పూర్వమేతత్ కృతం ద్వారం పృథివ్యా భువనస్య చ |
సూర్యస్యోదయనం చైవ పూర్వా హ్యేషా దిగుచ్ఛతే || 4.40.64 ||

తస్య శైలస్య పృష్ఠేషు నిర్ఘరేషు గుహాసు చ |
రావణః సహ వైదేహ్య మార్గితవ్యస్తతస్తతః || 4.40.65 ||

తతః పరమగమ్యా స్యాద్ దిక్పూర్వా త్రిదశావృతా |
రహితా చంద్రసూర్యాభ్యామదృశ్యా తమసావృతా || 4.40.66 ||

శైలేషు తేషు సర్వేషు కందరేషు నదీషు చ |
యే చ నోక్తా మయోద్దేశా విచేయా తేషు జానకీ || 4.40.67 ||

ఏతావద్ వానరైః శక్యం గంతుం వానరపుంగవాః |
అభాస్కరమమర్యాదం న జానీమస్తతః పరం || 4.40.68 ||

అభిగమ్య తు వైదేహీం నిలయం రావణస్య చ |
మాసే పూర్ణే నివర్తధ్వముదయం ప్రాప్య పర్వతం || 4.40.69 ||

ఊర్ధ్వం మాసాన్న వస్తవ్యం వసన్ వధ్యో భవేన్నమ |
సిద్ధార్థాః సన్నివర్తధ్వమధిగమ్య చ మైథిలీం || 4.40.70 ||

మహేంద్రకాంతాం వనషండమండితాం
దిశం చరిత్వా నిపుణేన వానరాః |
అవాప్య సీతాం రఘువంశజప్రియాం
తతో నివృత్తాః సుఖినో భవిష్యథ || 4.40.71 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
కిష్కింధాకాండే చత్వారింశః సర్గః ||